

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICA

INSERATE

Conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 L i

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ziua misionară

(ivo.) Trăim zile grele, de cumplită încercare, când se clădește prin sânge și prin fier un viitor pe care-l sperăm și-l dorim mai bun, mai fericit. Sângele jertfelor ce trebuiesc plătite pentru acest scop frământă pământul pretutindeni, dela o margine la alta a lumii.

Alături de soldații neamurilor în luptă, ce se urmăresc cu ochiu hain să se distrugă, stă și luptă pentru împărăția lui Hristos soldatul neînfricat al Evangheliei, misionarul, înarmat cu dragostea sinceră față de aproapele său, cu zel nepotolit pentru mântuirea sufletelor și cu răbdare eroică până la jertfirea de sine pentru fratele său. Cu toate greutatele enorme pe care trebuie să le întâmpine în apostolia sa, misionarul catolic a rămas pretutindeni la datorie. Nu se pomenesc dezertori în această armată de elită a Bisericii. Munca lor continuă cu același elan ca și în vremuri normale.

An de an Biserica, prin glasul Vicariului lui Hristos pe pământ, face apel la dărnicia credincioșilor de pretutindeni, să vină în ajutorul armatei misionare nu numai cu rugăciunile lor, dar și cu obolul lor generos, pentru ca operele misionare să nu stagneze, ci să progreseze în continuu. Dumineca a treia din Octomvrie, din luna în care fiecare cămin și-a făcut aprovizionarea pentru iarnă, e ziua mondială. Și trebuie să constatăm că până în prezent răspunsul credincioșilor a fost cât se poate de frumos. Cu toate greutatele momentului, obolul credincioșilor pentru misiuni e din an în an tot mai mare. Anul trecut s'a strâns cu 10 milioane de lire italiene mai mult decât în anul celalalt.

În apelul pe care-l adresează lumii întregi cu ocazia zilei misionare din acest an (Oct.), Mon. C. Constantin, după ce amintește că mai bine de 30 misionari și o călugăriță au căzut pe câmpul de luptă misionar în acest an, și după ce mulțumește tuturor pentru obolul generos de anul trecut, spune că zi de zi sunt tot mai mari și mai urgente lipsurile misionarilor. „Din toate părțile ne vin apeluri asemănătoare. Ascultați, fraților, vocea îngrijorată a misionarilor. Uniți-vă grijilor și rugăciunilor lor. Fiți, ca totdeauna, generoși... Dați obolul vostru cum l-ați da lui Isus Hristos însuși, care ne face să auzim geamătul inimii Sale adorabile: „Am alte oi, care nu sunt din turma aceasta; și e de lipsă să le aduc și pe acelea la mine; și va fi o singură turmă și un singur păstor.“

Glasul Vicariului lui Hristos, care nu e altul decât al misionarilor, să trezească și la noi cel mai cald ecou; și obolul nostru să fie tot atât de generos ca și acela al fraților noștri din Apus. Căci cu ce măsură vom măsura, ni-se va măsura și nouă!

Avem lipsă de caractere

„Oameni buni“, în sensul de figuri șterse, gata să fie totdeauna de părerea celui cu care tocmai se nimerește să steie de vorbă, se găsesc cu duimul pe toate drumurile, la toate cotiturile și pe toate războaiele. Nevolnici din naștere, aceștia nu sunt buni decât să cădelnițeze, în felul acesta păstrându-și netulburată liniștea necesară mistuirii, și asigurându-și cu vremea și „treaptă mai bună“ prin maleabilitatea lor și comodă și calculată.

Firi de ceară, se înmoaie repede, așa că nu păstrează nici o creștătură, deși primesc una după alta cele mai deosebite „amprente“. Nu există punct de vedere pe care să nu și-l poată însuși numaidecât, pentruca tot așa de iute să se lapede de el ca și când nici odată nici măcar prin minte nu le-ar fi trecut. Totul atârnă de un singur considerent: latura practică. (Tradus pe înțelesul tuturor: Sforțare puțină și fără riscuri, iar rod pipăibil cât mai mult). Justificarea? Nimic mai simplu. Sunt atâtea axiome în filosofie și în drept, și atâtea principii reflexe în morală, cari pot fi forțate să slujască de acoperire! Mai ales că așa de puțini sunt cei ce știu judeca „în merit“ asemenea apucături de panglicari iscușiți, spilcuiși și mieroși.

Cu totul alta este factura sufletească a omului de caracter. Făurit dintr'o bucată, după grele și îndelungate sforțări cumpănite și voite, acesta tinde spre un ideal limpede văzut, oricâte piedeci i-ar sta în cale. Se bucură dacă-i înțeles și ascultat. Dar își urmează drumul chiar și dacă ar rămânea singur, sub ploaie de pietri și sub uragan de huiduieli. Pentruca e sigur că, mai curând ori mai târziu, adevărul intuit de el va fi vădit de realitatea faptică și atunci corul mărunțelilor gălăgioși va amuți sub trambulinele ce-i vor îngropa sub dărmăturile lor. Vremea acrobațiilor de tot felul e măsurată scurt. De aceea se agită și își trîmbează „cuminenia“ și isprăvile la toate răspântiile. Se demodează însă iute, ca tot ce-i contrafacere. Timpul e prietin numai cu valorile adevărate. — Cu adevărații oameni de caracter.

Oameni de aceștia ne trebuiesc nouă, cât mai mulți, în toate straturile sociale, în toate breslele, în toate slujbele. Ce-i caracterul? — E fizionomia morală proprie a cuiva; energia constantă a voinței sale, sau, cum zice Lacordaire, „e un nu știu ce de neclintit în hotăririle sale, și încă și mai de neclintit în fidelitatea față de sine însuși, față de convingerile sale; o forță intimă, care isbucnește din persoana sa și inspiră tuturor aceea certitudine pe care o numim securitate... Poate avea cineva spirit, știință, și chiar geniu, fără să aibă caracter“.

Credem că-i de prisos să stăruim asupra adevărului cuprins în cuvântul luminat al celebrului dominican francez, Ajunge doar să privim în jur de noi ca să vedem că așa este. Și nu încapă îndoială că pentru un neam nu poate fi un dar mai mare al lui Dumnezeu decât bărbații de caracter. Precum iarăși nu se poate închipi un mai mare blestem ca lipsa acestora, mai cu seamă în rândurile elitelor intelectuale, și a celor dela conducere.

Podoabele caracterului vrednic de cinste: conștiința dreaptă, tăria de voință, bunătatea inimii și ținuta nobilă (J. Guibert). Omul ce are conștiință dreaptă se cunoaște pe trei semne: e delicat în îndeplinirea datorințelor statului său, e sever în sinceritatea sa, și-i de o onestitate ireproșabilă în grija de interesele altora. Prefăcător, ipocrisia, teama de oameni, duplicitatea, nerespectarea cuvântului dat, lingușirea, ca și ponegrirea cuiva, îi sunt străine omului de caracter. Unul ca acesta nu va fi nici slugarnic, dar nici brutal. Nu va fi rob nici al patimilor, nici al banului, nici al oamenilor. Respect își va câștiga prin noblețta conduitei, nu bruscând pe alții și împulzindu-se cu ajutorul colților, a brâncilor și a copitelor. El birue așteptând, nu precipitându-se. Temporizarea lui e impusă de cumpănire înțeleaptă, nu de lașitate.

Card. Faulhaber vorbea răzimat pe temeuri solide: „Dați-mi în jurul fiecărui turn de biserică un mănunchiu de o sută de personalități de caracter, și câte o duzină sub fiecare steag de reuniune, și se va înnoi fața pământului“. — Așa este: caracterele nobile sunt cele mai de seamă valori ale omenimei. Păcat că sunt așa de rari și astăzi, ca pe vremea filosofului cinic Diogene care căuta ziua, în amiaza mare, prin Athena, cu lumânarea, oameni vrednici de acest nume, pentruca ceice forfoteau pe străzi, bine hrăniți, bine îmbrăcați, ca unii ce se priceuseră să-și facă rost în lume, erau numai figurine, nu oameni în înțelesul superior al cuvântului. Un cugetător din vremuri foarte apropiate de zilele noastre exprimă într'altă formă aceeași idee: „Cel fără de caracter nu e om, ci e un lucru“. (Chamfort)

Omul de caracter: iată cine trebuie căutat, respectat și urmat. Bălciul vanităților e mare și saltimbancii sunt mulți și sgomotoși. Cine are însă minte și bun simț nu se lasă înșelat de sclipiri artificiale și fără consistență, nici îmbătat de fraze sforăitoare pe cari nimeni nu clădește mai puțin decât tocmai cel ce le-a ticluit, chiar dacă a isbit să parvină, călărind pe ele, la situații invidiate de turma celor lihniți după asemenea „bunuri“. Lumea bisericescă, la fel cu cea politică (deși în proporții numerice reduse), își are și ea exemplarele de „norocoși“ odioși ori cui îi cu-

noaște altfel decât la părași. Scârba ce o stârnesc, și care răsbate și prin formele de circumstanțe silite, nu se poate să n'o simtă ei înșiși, oricâtă nepăsare ar afișa. Nici un fel de zorzoană, și nici un altfel de surogat natural ori artificial, nu suplinește ceea ce singur câștigă stima sinceră și simțită: caracterul integru, real, nefățurit. Și pentruca astfel de caractere să avem în Biserica noastră cât mai multe: Domnului să ne rugăm. Căci numai de acestea avem lipsă. Rentierii în sutană ai unui spirit pe care-l desmint cu vorba și cu purtarea, sunt urgia lui Dumnezeu și ciumă pentru sufletele mai slăbuțe.

Dumitru Neda

Adunarea generală a „Astrei“. Trebuia ținută. Așa cer Statutele. Dar nu putea fi ceea ce a fost de obicei și ceea ce va fi iarăși în viitor: marea sărbătoare anuală a tuturor frunțașilor Ardealului, înfrățirea lor în muncă idealistă pentru înălțarea culturală a nației.

Vremile nu-s potrivite pentru serbări, fie ele și culturale. Apoi, o mare parte a membrilor și organizațiilor ei — nu puteau veni la întrunire. De aceea, ca și anul trecut, ne-am mulțumit cu o simplă adunare „administrativă“, care să împlinească formele reciproce de legi și statute.

Examinarea raportului general despre activitatea anului trecut ar fi fost de natură a înviora adunarea. Fiindcă s'a muncit. Nu numai destul, ci chiar mult pentru vremile și posibilitățile de azi. După lăncezirea din anul trecut, deodată cu neamul s'a încins la luptă încrezătoare și „Astra“ noastră. În toate direcțiile pe care le inaugurasă în trecut. A reluat cu nou avânt propaganda de conferințe pe sate. A sporit cu 10 seria broșurilor din „Biblioteca populară“. Azi se poate mândri cu revista „Transilvania“ în care pulsează viață nouă, ca și în bătrâna „Gazeta Transilvaniei“ de la Brașov pe care a luat-o în a sa grijă. Tot mai multe despărțăminte se însuflețesc pentru atât de utilele școli țărănești. A sporit și Biblioteca Centrală, cu aproape 7000 volume. Doar vechea meteahnă mai stăruie încă, apăsătoare; nu-

mărul membrilor e prea mic față de forța reală pe care o reprezintă „Astra“. Am rămas cu impresia, că suntem pe drum de îndreptare și în această direcție. S'au făcut înscrieri de noi membri mai numeroase decât altă dată, și s'au adoptat propuneri menite a remedia pe dea întregul acest neajuns.

Toate ar fi putut fi, deci, mulțumitoare. Dar peste adunarea, nu prea numeroasă, plutea vâlul durerii. Inimile toate simțeau la fel, același lucru care nu trebuie și nu e nevoie să se spună. Acest unic gând nerostit a stăpânit cuvântări și rapoarte, socotite toate ca un episod vremelnic spre adevărata „dare de seamă“ care va veni. Substanțiala cuvântare de deschidere a d. preș. Iuliu Moldovan a deschis perspective, a arătat mijloace, a dat nădejdi pentru viitoarea mărire. — Până atunci, ascultând legea aspră a prezentului, s'a decis a se organiza cu temei, în toate orașele și regiunile, grija de refugiații noștri rămași, vremelnic, fără adăpost și fără cămin.

Mulțumiți de roadele anului trecut, așteptăm viitoarea adunare a „Astrei“ cu credința sigură că ea va fi iarăși ceea ce au fost cele din trecut: sărbătoarea culturii românești din întregul nostru Ardeal.

Silențiul sacru

— Dela Blaj —

Ieșind din baia caldă a exercițiilor spirituale, curat, proaspăt, ușor ca un cleric, — una câte una din reconfortantele impresii se scufundă în valul fluviului vieții. Vălătucul vieții, strivește florile sufletești incolțite și crescute la căldura și lumina divină a celor patru zile de contact direct cu Elixirul vieții eterne.

Întregul program al zilelor de „manevre duhovnicești“ sunt zale de incopciere cu divinul. Dar coloratura sacră a tuturor punctelor, pân' și a pauzei și a odihnei, o dă silențiul. Silențiul total. Tăcerea perfectă. Paza gurii și îngrădirea buzelor. Ochiul ce-și împătură pleoapele în trezvie — se deschide înăuntru. Și vede ochiul închis pentru lume —

mai adânc și mai departe decât telescoapele astronomilor.

Să se liniștească limba, cea mai neastâmpărată și tăioasă sabie! Imensul val al flecărilor — cu vorba lor deșartă, — sunt zăgăzuite de zidurile Seminarului. Tăcere! E sătul și înăbușit sufletul de vorbe. E înecat de atâteaori de șuvoiul ce curge mereu prin urechi cu iuțea vertiginoasă a șuvoiului de munte. Trăiește ani de zile, clipă de clipă, inconjurat, copleșit de vorba lumii ca peștele de apă. O clipă de tăcere nu-i. Un minut de hodină n'are spiritul — în lume — ci e lovit mereu, otrăvit cu picurii, cu ploaia neîntreruptă și murdară a taifasurilor vremii.

Dacă există azi vre-o criză, apoi criza buzelor e de proporții uimitoare. Țăran, meșteșugar sau intelectual se aseamănă perfect în palavre. Corzoul, localurile, oficiile, târgurile, țarinile sunt încrustate de povești, de fleacuri. Se vorbește exclusiv de dragul vorbeii. Orice. Fără început, fără conținut și fără sfârșit. Și aproape totdeauna nimicuri. Și răutăți de atâteaori. Și injurii și necuviințe și murdării, și ce nu pronunță ușor, volubil, setos, limba Românului! — Și când te cugești, că nivelul moral și estetic al limbajului comun e mercurul ce indică precis soiul preocupărilor individuale și sociale!!

Cuvântul elevat, ales, spus cu căldură — are putere de zeu. Înălță sufletul și crează caractere de elită. „Ca'n basme-i a cuvântului sutesc“, spune și poetul. — Dar vorba de duzină plictisește. Iar drojdiile vocabularului sunt otrava sufletului.

Dar să revenim în Seminarul liniștit. În coridoarele pline de tăcerea boltiturilor. În catedrală sau capela, în cari vibrează tainic silențiul sacru. În azilul dorit al sufletului. În refugiul olimpic al idealului încercat de noroiul cotidianului flecăreț.

În Seminar, și în toiul „manevrelor“ spirituale! Câtă trezire sufletească în liniștea profundă! E singurul mare dor al sufletului preoțesc: Să mă lăsați să mor în liniștea capelei. Să mor pentru lume. Să nu aud o șoaptă, un foșnet. Să gust din liniștea cerului. Să nu aud decât cum picură darul spiritului

FOIȚA „UNIRII“

Un car de codrean*)

Un car ce-a dus în pustă poame

Își leagănă acum arneul,

Mergând să-și care 'n munți câștigul,

Cu luna — luminându-i greul.

Nici sbici, nici glas, de mult nu 'ndeamnă

Ai boilor pași grei, pe lună,

Doar roțile, lovind în umeri

De fier, departe 'n șes răsună.

Căzut, pe-o loitră-atârână sbiciul,

Codrenii, frânți, stau pe șireghe,

Cu oboseala-atâtor drumuri

Dormind în strini tot somn de veghe.

Lăsat în voia trudei, carul

Se duce 'n cet alb, — că de-argint —

Printre duzi bătuți în aur,

Tivindu-l zări în viorint.

Romulus Fabian

Zile de toamnă

— Meditații pentru opera misionară —

Luna Octomvrie 1942. — Zile de toamnă, cu soare puțin și aprins, cu frunze ruginite, așternute ca niște covoare gălbui, pe toate coclaurile și toate drumurile... Noaptea sunt lungi și reci, cu lună plină și luminoasă, ce stăpânește maestatic întunecul nopții frământând jocuri de lumină și umbre, pe iniinșul văilor și dealurilor, odihnite și liniștite după febra de muncă, cântec și mișcare, ce s'au perândat pe întinsul lor, în cursul primăverii și verii.

Totul este îmbrăcat în liniște și pace; vieța naturii măestre își toarce ultimile clipe, înainte de somnul de odihnă al iernii.

Toate și totul în jurul nostru, pare că ne îndeamnă la meditație și contemplație; verificându-se literal sentința cărții înțelepciunii: deșertăciunea deșertăciunilor, și toate sunt deșertăciune, în afară de-a iubi pe Dumnezeu și a-i sluji lui.

A iubi pe Dumnezeu și a-i sluji lui! Cuvinte ce freamătă mereu în zilele de toamnă, în taințele sufletului omenesc, și caută să ne ridice la frumusețea ce nu se vestejește, la fericirea ce nu se termină, la valorile ce nu sunt măcinate de ciocanul timpului și vremelniciei, la pacea Domnului care nu e su-

pusă meschinilor și egoistelor interese pământesti; pacea sufletelor curate, în ascunzișurile cărora e veșnic cântec și lumină, izvoare din siguranța vieții veșnice, ce se continuă dincolo de toamna și negurile acestei vieți — a pământestii vieți — în care frunzele ruginite și zilele negre și grele sunt cu mult mai numeroase de cât puținele clipe însoțite — și puținele frunze și flori, ce se usucă atât de grabnic și fără milă, sunând sinistru și plângător sub pașii călătorului grăbit...

Toate sunt deșertăciune, în afară de-a iubi pe Dumnezeu și a-i sluji lui...

Ce balsam odihnitor și mângăitor, peste câmpia sufletelor, arse de speranțele risipite ale vieții, și desamăgirile încercate în căutarea fericirii...

Ce oază luminoasă, și plină de roduri cu dulceață suprafirească, cu izvoare răcoritoare curgătoare din vieța de veci — iubirea lui Dumnezeu și operile împreunate cu viața și traduse toate cu exactitate matematică în iubirea deaproapelui și mântuirea lui.

Luna Octomvrie 1942! — Biserica, împărăția Domnului pe pământ, Maica noastră, zămislită numai din Bunătate, Milă și Iubire, opera și realizarea practică a Impăratului veșnic, Isus Hristos — el însuși întruparea iubirii Tatălui, ne cheamă la meditație, iubire și acțiune.

*) Din volumul: Carte din Pustă.

în cupa goală a sufletului meu. Să nu eu decât șoapta intimă a conștiinței mele însetate. Să ascult fermecat, în extazul inconturbabil al Euharistiei glasul dulce al Isusului meu. Să-mi dapăn în siguranța liniștii acesteia, istoria tristă a vieții mele furtunoase. Lăsați-mă aici în banca Seminarului să-mi văd întreaga mea osândă, toată lașitatea mea. Vreau să aștept în peștera tăcerii ora pocăinții mele. Să nu pierd ceasul. Ceasul lacrimilor salvatoare. Ora mântuirii mele. Atâtea am de descursat, atâtea sunt de aranjat, aici în capelă, aici în conștiință, aici sub pieptul reverenței mele, că patru zile nu ajung. Patru clipe pentru a cumpăni infinitul anilor de 'ntunerie!

Silențiul sacru! — Iată cheia miraculoasă a rodului sacrelor exerciții. Căci nu preotul ce-mi vorbește va lucra desmorțirea conștiinții mele, iluminarea idealului meu. Zadarnică e truda lui fără adeziunea mea. Și zadarnic e și atașamentul meu dacă condiția esențială a reflexiei ni-se fură: liniștea, silențiul. Predici pot citi și în lume, dar în seminar am mai mult decât predica: am mediul și atmosfera liniștii profunde.

Să presupunem că cei o sută preoți veniți din cele patru zări, duc lumea în seminar, în mod fraudulos, răpindu-i sobra reculegere. Fiecare din cei o sută știe ceva nou sau interesant. Se revăd colegi de atâtea vreme despărțiți. Cu o sută de părinți, vin o mie de necazuri. Incep șoaptele. Se măresc grupurile. Se aprinde curiozitatea și necesitatea naturală de-ați spune fraților pătimirile. Și dacă începutul nu e greu, continuarea e exasperantă. Sătui părinții de năcazuri și de ascultarea lor inseninează conversația cu istorii mai senine. Un zâmbet și o nevinovată glumă. Un răs mai dela inimă provoacă un „viț“ în toată legea. Și așa seara târziu se uită lampa aprinsă și cine mai observă tristețea vr'unui frate ce nic noaptea n'are liniște la exercițiile spirituale. În ziua următoare, la meditații, priviri distrase și obraze palide de nesomn. Evident, revolta n'are loc aici. Omul tace și rabdă. Ba pentru a nu enerva pe frați, răspunde „cu plăcere“ și se acomodează.

Dar ajunge. Oameni suntem și greu ni-e

drumul. Cine nu 'ntelege plânsul nostru, și în răs! — când suntem frații împreună?

Totuși, nu există motive de dragul cărorora să suprimăm liniștea casei noastre. Nu la întruniri colegiale, nu la cutare instituție mergem, ci la sfintele exerciții sufletești și în casa mamei noastre care ne-a format și ne-a hirotonit. Acolo nu e casă de descărcări a inimii, ci casa T. tătului de încărcare sufletească. Nu consolări reciproce căutăm, ci oțelire spirituală în focul programului savurat cu dragoste, cu pasiune. Punctele programului celor patru zile, scăldate în oceanul silențiului sacru desăvârșit, sunt puncte de program inegalabile. Cuprind comori sufletești inepuizabile. Cuprind comori sufletești inepuizabile. Nu sunt puncte reci de program tipărit ci meta de hotar, puncte cardinale în viață, din care emană viață nouă, apostolat paulian și resurrecția unui neam ce pare a dormi și în ora a 12-a din zi.

— Când tăvălugul vieții strivește florile sufletești aduse dela mama noastră: Roma mică, — mă retrag departe de flecăreala cotidiană și în liniștea tăcerii, a divinului silențiu, cerc din nou legătura sufletească cu Dădătorul veșnicei vieți.

Pr. Ioan Borza

Pomenirea mitropolitului Vancea nu s'a putut face în cadre de sărbătoare în Iulie, când s'au împlinit cei 50 de ani dela săvârșirea lui. În plină vară, lipseau din Blaj tocmai elevii cari cresc și se formează în școlile ridicate din dârnicia marelui cititor și iubitor al tineretului. Acum, când legiunile lor gălăgioase au adus nouă viață între zidurile bătrâne, sărbătoarea cu care suntem datori se va putea desfășura după vrednicie. Pregătirile au început și, ajutând Domnul, serbarea se va ținea — așa cum s'a decis de către Conducerea noastră bisericească — Duminecă, la 1 Noemvrie. Program detaliat se va publica la timp. Alături de autorități, de foștii elevi ai institutelor întemeiate de el, de toți fruntașii vieții noastre publice și bisericești car știu aprecia la justa ei valoare opera de mare creator și organizator a mitropolitului

Vancea, vor fi invitați îndeosebi — cum trebuie să se simtă invitați și prin glasul conștiinței lor — foștii bursieri ai fundațiilor Vanceane.

Religia corespunde unei necesități sufletești

Păreră d-lui prof. univ. Vladimir Ghidionescu

Redau schematic pentru „Unirea“, cu expresa permisiune a dlui prof. universitar Vladimir Ghidionescu, o prelegere a D-sale, ținută studenților în cadrul cursului general intitulat: „Educația estetică, morală și religioasă“.

Corespunde oare religia unei necesități sufletești individuale și culturale? — Da 1. Pentru că până azi știința nu a putut da un răspuns concludent și liniștitor asupra morții, ce este și rămâne un mister pentru om. Explicațiile științifice sunt și rămân nesatisfăcătoare pentru sufletul omenesc, dornic să pătrundă miezul lucrurilor și să aibă certitudini. În fața morții, religia deschide perspective liniștitoare omului, și-i înlătură sau atenuază starea dureroasă și umilitoare de neputință în fața implacabilei legi a firii, lege care-l constrânge să iasă dintre semeni și-l într-o duce într'o stare nouă de existență, necunoscută de el. Adevărurile religiei cu privire la viața de dincolo, înlătură pesimismul rece și orb și smulge pe om din ghiarele disperării.

2. **Religia îndeplinește un rol social important** în ceea ce privește atenuarea urmărilor inerente deziluziilor vieții. Normele ei fac pe om să privească mai calm și mai suveran înfrângerile: nici o bucurie nu-i eternă, nici un rău nu durează o veșnicie, aici.

3. **Religia este o valoare specială între celelalte valori omenești**; ea ajută omului să-și formeze o concepție trainică și foarte logică despre sensul vieții și al existenței. Pentru mulțimi imense, ea e regula de conduită, ținta spre care converg — cu mai multă ori mai puțină tărie — mai toate acțiunile mari ale vieții.

Socrate greșit susținea, că cine cunoaște

Cetate de lumină și pace, în mijlocul lumii involburate și împerechiate în valuri de ură și răsbunare, în cântec lugubru de moarte și risipire — își chiamă fiii de orice neam și culoare, chiar învrăbiți pe fronturile politice și militare, la unire, iubire și pace...

Ne cheamă pe toți la opera ei de educație, rugăciune, frățietate și iubire: la jertfa și acțiunea pentru a răspândi împărăția harului, știința crucii și evangheliei — cu un pas înainte — în împărăția vastă a milioaneilor de nebotezați și nemiruiți cu pecetea mie-lului divin — Impăratului Hristos...

Ne chiamă să ne opintim încă un pas, spre biruința finală a evangheliei lui: o turmă și un păstor.

Luna Octomvrie 1942! — Luna operei misionare în Biserica lui Hristos!

Luna de rugăciuni intense, de pocăințe neprecupețite, de iubire și jertfă pe altarul Bisericii...

Să ne reculegem și noi!

Lumina ce se cernă lin a zilelor de toamnă, cu soare puțin și frunzele ruginite ale lunii Octomvrie, să fie o chemare tainică pentru toți, spre lumina fără de asfințit, frumusețea fără bătrânețe a grației divine și împărăției Domnului...

Să trăim în această lună, zi de zi, și ceas de ceas, alături de eroii și fiii Bisericii, ce luptă departe, pe câmpiile misionare pen-

tru evanghelia, Biserica și crucea lui Hristos.

Să ne adăpăm și noi la izvoarele grației și jertfei, pentru ca în locul nostru să fim și noi apostoli și luminători, aducători de lumină și pace, în sufletele încercate și apă-sate de vitregia vremurilor fără seamăn, ce se cern din greu peste fiii Bisericii și neamului nostru...

Misionarii! Ce cuvânt plin de viață și lumină, de eroism și abnegație în Biserica lui Hristos! Ce perspective vaste și luminoase se deschid pentru sufletul creștinului mediocru, prizonier al micilor interese vremelnice, la contemplația și meditația operei misionarilor, cei mai aproape de iubirea, jertfa și sărăcia lui Hristos, cei mai apropiați, și mai trăitori din plin a suferințelor și operei apostolilor...

Pentru ca să-i urmăim pas cu pas, să ne oprim asupra celor trei mari etape ale vieții lor: chemarea, viața și moartea lor...

Iată stau la ușe și bat...

Dumnezeu vorbește mereu, la ușa inimilor noastre. O, de-am urma cu toții, în fiecare zi și ceas, glasul chemării și harului Său: cu adevărat am găsi aici pe pământ calea fericirii! Oare nu din lipsa ascultării la glasul și chemarea Sa provin toate tragediile vieții, fiecăruia dintre noi?

Fericiți cei ce aud și urmează glasul Său!

Intre aceștia au fost și sunt toți aleșii și apostolii Bisericii lui...

La șaptesprezece ani, tânărul Ioan Vianney, meditănd după trudnicia zilei, la lumina opaițului în culcușul său, Evanghelia și Imitația în Isus Hristos, auzea ridicându-se din străfundurile sufletului său un glas de chemare: era glasul Domnului. Acela care pe țărmlu apelor verzui ale mării Galileii chemase pe Petru, Iacob și Ioan, îi șoptea și lui: Urmează-mă — vino după mine.

Această chemare tainică și ascunsă, ce rupe zăgazuri și legături familiare, este uneori imperioasă și puternică ca un uragan, alteori lină și senină, ca alintarea zefirului de vară; și una și alta, e glasul de ieri, de azi și de mâine — ce-și chiamă aleșii, apostolii, misionarii...

Intr'o zi într'un târgușor al diecezei de Nantes un boboc de copilăș, jucându-se în apropierea mamei sale, zări pe masă un număr din „Analele răspândirii credinței“. Curios și nevinovat se adresă mamei sale:

— Mamă, ce scrie în cartea aceasta?

— În această carte, iubitul meu, sunt scrise istoriile și viețile misionarilor Bisericii...

— Și ce sunt misionarii, mamă?

— Misionarii sunt, scumpul meu, preoții cari merg departe, departe, la oamenii cari nu cunosc și nu iubesc pe Dumnezeu; acolo în țările unde sunt oameni păgâni, misionar i

binele îl și face, căci cunoașterea binelui — zice el — presupune implicit înfăptuirea lui. Mai multă dreptate are maxima latină: *vād binele dar fac răul — video meliora proboque deteriora sequor*. Aceasta de fapt se potrivește mai bine și cu vorbele Sf. Pavel: „Căci binele pe care vreau să-l fac, nu-l fac, ci răul, pe care nu vreau să-l fac, iată ce fac”. În lupta aceasta interminabilă dintre bine și rău, religia e de un sprijin neprețuit.

1. Există o psihologie religioasă, fundamentată în ultima vreme pe o serie de cercetări foarte riguroase, întreprinse atât asupra adulților cât și asupra copilului. Se constată, că și fără nici o educație religioasă, adultul ajunge ca și copilul, să-și pună dela sine întrebări cari să ducă în mod inexorabil la ideea că există o forță superioară ce ordonează existența și legile ei. Este tipic cazul unei americane, *Helene Keller*, surdă, mută și oarbă din naștere, ce a trăit sub observația și studiul atent al specialiștilor, mulți ani de zile. Ei bine, la un moment dat din viața ei, și ea a ajuns să-și pună întrebarea neliniștitoare: de unde am venit și unde merg, ajungând la concluzia că există o forță superioară ce diriguiește totul.

Un proces foarte interesant în psihologia religioasă este fenomenul religios al conversiunii. Printre motivele conversiunii figurează și următoarele: tendința spre un ideal moral, remușcarea, suferința etc.

În privința realizării pe teren a unei temeinice educații morale, de *prof. Vladimir Ghidionescu* cere colaborarea profesorului cu preotul, o cunoaștere profundă din partea educatorului a psihologiei morale și religioase a copilului, adaptarea modului de predare a religiei condițiilor vieții de azi cu folosirea ultimelor inovațiuni temeinice și serioase introduse de pedagogie, legarea ideilor morale și religioase de emotivitatea copilului și distribuirea materialului de predat în așa fel, încât noțiunile abstracte să fie bine pregătite pentru înțelegere de materialul anterior expus.

Traian Cosma

Pentru disciplina școlară. Din ordinul D. mareșal Antonescu s'a trimis tuturor direcțiilor de școli secundare din țară o circulară plină de îndrumări și porunci înțelepte. Iată-le:

„Domnul Mareșal Ion Antonescu constatând, cu ocazia vizitelor sale, că foarte mulți elevi au o atitudine necuviincioasă pe străzi și în școală, frecventează cinematografele, fumează, nu-și îndeplinesc îndatoririle religioase: nu merg la biserică, nu se spovedesc, etc., avem onoarea a vă face cunoscut că Ministerul a dispus ca toți elevii inclusiv cei din ultima clasă a liceului să prezinte dovezi dela preot că au asistat la serviciul religios și că s'au spovedit.

Elevii vor fi deaproape supravegheați, pentru a avea o atitudine compatibilă cu calitatea lor. Se vor prevedea sancțiuni și contra profesorilor care tolerează această situație. Pentru elevi prima pedeapsă va fi avertismentul, iar a doua eliminarea pe întreg anul, fără drept la examen. Se va organiza un corp de supraveghere școlară în fiecare localitate: săptămânal câte un profesor sau profesoară, prin rotație, cu intrare liberă la orice spectacol”.

Le aplaudăm. Erau necesare. Dacă undeva, adoi în școală disciplina e necesară. Desmățul elevilor de azi va produce în viitor anarhia societății. Ordinea, încadrarea severă în legile și regulamentele scrise, ca și în poruncile de bunăcuviință consfințite de bunul simț comun, asigură bunul mers al comunității, trezind în singuratici simțul răspunderii și conștiința datoriei.

Și ne bucurăm deosebit, că între obligațiile impuse se accentuează unele datorii de temelie ale vieții creștinești: cercetarea bisericii și spovedania, mijloace pedagogice fără egal, cultivate până acum doar în școala De-acum, sperăm, practica aceasta se va generaliza; întâi în școală, apoi prin ea în societate. (Firește, fără a se silui conștiințele; greșală oprită de legea creștină). Ceeace va însemna un mare spor de bine în viața neamului.

Tineretul universitar

2)

Pe lângă neliniștile ideologice, se mai adaugă și o serie de tulburări biologice. E epoca în care instinctul conservării speciei neliniștește pe mulți. Cărțile pseudo științifice, scrise în spirit foarte freudian, literatura — la modă — în care se exaltă tot ce e animalic — (anticul Platon spune că asemenea cărți nu pot fi admise în statul ideal, pe scriitorii-pornografi îi scoate din cetate; — să nu se uite spune Eminescu: — „Sfărmași statuia goală a Venerii antice căci duce la perzarea copile din popor”, morala libertină a vremii și multe lucruri, contribue la căderea tinerilor cultori ai Minervei. Celebrii medici — *Heim, Urogen, Korming* și colegiul medical din Cristiania împreună cu 20 de Facultăți de Medicină afirmă că — „castitatea, chiar în gradul absolut, departe de a fi păgubitoare sănătății, în schimb e o virtute cât se poate de recomandabilă chiar și din punct de vedere igienic”. — Celebrul medic italian *Montegazza* spune: „am văzut pe foarte mulți inși reduși la epuizare, stupiditate și paralizie din amor debordant. Știu că pot număra la 20 de boale ce provin din luxurie, dar n'am văzut niciodată boală ce ar proveni din castitate”. — După *J. Tissot*: „Dacă în fiecare an, în fiecare dintre marile orașe ale Europei s'ar da una dintre bătăliile sângeroase ale lui Napoleon, n'ar putea pieri atâta lume câtă ucide anual luxuria”.

Pentru buna îndrumare a tineretului universitar pe drumul adevărului și a vieții creștinești, Biserica noastră a întemeiat *A. S. T. R. U. studenților (Asociația Studenților Români Uniți)*. Cea mai bogată activitate s'a dezvoltat la Cluj, sub președinția D-lui *Alexandru Borza*, profesor universitar. În prezent trebuie să se muncească cu acelaș elan la: *Timișoara, Sibiu, București și Iași*. În toate aceste centre universitare sunt necesare secții ale *Astrului*, în cadrele cărora să se țină ședințe, la cari să se discute cât mai multe

suferă foame și sete, frig și căldură — și uneori — mulți ajung să fie chinuți cu cele mai grozave chinuri, pentru a-i face să se lapede de Biserică și Hristos. Ei însă iubesc pe Dumnezeu, și pe acei sălbateci, de aceea mor liniștiți și mulțumiți, și fiind ce răsplăta mare îi așteaptă în cer, pe acei ce-și varsă sângele pentru Dumnezeu, și astfel devin mucenici ai Bisericii...

Copilul rămase surprins și uimit.

— Ei bine mamă, reluă el, dacă este așa, și eu vreau să fiu misionar!

Mama își strânse comoara la piept, murmurând încetisor: — Bunul Dumnezeu să te binecuvinteze și călăuzească pe calea lui, mitelule scump.

Peste douăzeci de ani copilașul devenit preot, scria mamei sale de pe puntea vaporului de plecare.

„Dragă Mamă,

Cauza plecării mele ești d-ta. De mic m'ai învățat să iubesc pe Dumnezeu din toată inima și tot sufletul. De mic m'ai învățat, că nu este nimic mai nobil și mai frumos în această viață, decât a servi lui Dumnezeu ca preot misionar. De mic, mi-ai adăpat mereu sufletul cu eroismul misionarilor istorisit în Analele credinței. Îți mulțumesc! Adio”!

Era preotul misionar Ridel.

Dacă uneori chemarea se datorește unei

mame sfinte și evlavioase, cum văzurăm în cazul Msgr. Ridel, uneori e ca o lumină și inspirație de sus, coborâtă spontan și miraculos, cum e cazul cu misionarul Iust de Bretenniere, care la opt ani, deodată s'a oprit din joc, făcu o scobitură în pământ, își plecă urechea și spuse fratelui său: — Ascultă frate: aud chinezii cum mă cheamă...!

Lectura, cum văzurăm în cazul sf. Ioan Vianney, contribuie și ea la formarea vocațiunii misionare și apostolice. Intre alții a fost hotărâtoare și pentru fericitul Teofan Venard, martir și misionar în Tonkin. La vârsta de opt ani, păstorind caprele tatălui său, cetea meditând din Analele răspândirii credinței, martirajul preotului Charles Cornay. Abia termină lectura meditativă, se ridică subit, țipând vesel, săltând în dreapta și stânga: „Și eu voi merge în Tonkin, și voi fi misionar și martir”. Ceeace cu ani în urmă s'a realizat întocmai. Cu mici modificări, cam acestea sunt căile de chemare spre eroism și apostolat, a tuturor misionarilor bisericii.

Toți acești tineri predestinați ajung în micile seminarii ale Bisericii, cari sunt pepinierile și răsadnițele ideale, unde Biserica lui Hristos își crește eroii și sfinții. În acele școli chemarea spre întunerecul păgânismului se desvoaltă și crește mereu. Spre deosebire de ceilalți colegi ai lor, au o atragere deosebită spre Geografie și științele lingvistice.

Stau ceasuri întregi deasupra Atlasului și globului pământesc, studiind munții, fluviiile, insulele și toate amănuntele țărilor păgâne, unde-i așteaptă crucea Domnului, suferințele și martirajul...

După terminarea micului seminar, intră în marele seminar al diecezei respective, unde-și termină și completează studiile clericale și teologice.

Ultima etapă o petrec în seminarul Misiunilor străine din rue du Buc 128 Paris. Acolo au de profesori pe preoți foști misionari în China, Japonia și Tonkin, trecuți prin toate gamele aspre și trudnice ale vieții de misionar.

Mai mult decât studiile sacre — acești maestri ai crucii, își formează și cizează mucenicii în abnegație, jertfă, mortificare, umilință, iubire, rugăciune — cu un cuvânt într-o intensă viață interioară.

Pe sub platanii înfrunziți și umbroși ai grădinei marelui seminar, se strecoară zilnic tineri între 20-30 de ani, serioși și seninți, cu barbă lungă și pas sigur, având cu toții întipărit pe față seninul distincției de pace, iubire și bunătate apostolică, ce se resfrâng din sufletul lor adăpat din plin la izvoarele de bunătate, iubire și har, ale Inimii lui Isus. Aceste virtuți speciale i-au pregătit pentru a urca și însoți pe Isus, pe cele mai coluroase pisuri de suferință și răbdare ale varului său.

lucruri, să se organizeze conferințe, să se ofere cărți creștine pentru orice problemă ce preocupă tineretul. Statutele *Astrului* oferă și program de activitate. Ce e mai frumos decât să vezi tineretul universitar la biserică închinându-se în fața euharisticului Isus și ascultând predici pregătite pentru tineret! La Cluj (iau mereu exemple Clujene, fiindcă acolo s'a făcut foarte mult) *Astristii* se cuminețau des, colectau bani pentru opere de caritate. Revista *Agru* (care a apărut din 1930 până la cedarea Ardealului de Nord) înregistra cu bucurie realizările studenților. Marea *Acțiune catolică* a întregului univers creștin, a chemat și mireni de la noi în această lucrare grandioasă, spre mai marea mărire a lui Dumnezeu.

Agrul și-a reluat activitatea și dorim ca și *Astrul* să pășească pe acelaș drum, cu elanul tinereții creatoare. Ar fi de dorit să reapară și revista *Agru*, prin care să se poată discuta toate problemele ce ne interesează și să se publice activitatea desfășurată în diverse centre.

Biserica activând în cadrul tineretului își împlinește misiunea de a propovădui — cu timp și fără timp — pe Hristos. Propovăduirea se face cu mijloacele cele mai noi. În secolul trecut Episcopul Ketteler de Mainz spunea că dacă Sf. Pavel ar veni pe pământ s'ar face ziarist. În secolul nostru poate că și-ar face un post de radio-emisiune ca să poată vorbi lumii întregi.

Biserica dă atenție cu totul deosebită tineretului. Mgr. Freppel remarcă că Isus se adresează tinerilor. Unui tânăr îi vorbește despre viața după chipul îngeresc în trup fiind încă. S'a spus că secolul nostru e secolul tineretului. Indiferent dacă e sau nu e, Biserica e mereu preocupată de problema tineretului. Biserica a fost numită de Sertillanges — Eternitatea în timp. În vremelnice, chiamă și tineretul pe drumul însoțit și sfințit de aureola divină a învățăturii eterne. Il cheamă la Hristos, care a spus: „Eu sunt calea, adevărul și viața”. prof. Iosif E. Naghiu.

— „Cât de fericit sunt în acest lăcaș de pace și iubire, scria Teofan Venard, surorii sale. Mă simt atât de bine în singurătatea acestor coridoare, în ordinea și exactitatea exercițiilor de pietate, în oarele lungi de studii și reculegeri apostolice; în iubirea frățască a acestor tineri, adevărați îngeri de iubire și bunătate; în farmecul de nedescris al locurilor de reculegere din casă și grădină, cari toate ne vorbesc de înaintașii noștri, cari aci, în aceste locuri s'au adăpat la focul eroismului, pentru ca acolo departe să se jertfească pentru Dumnezeu și suflete...”

— „Și mai presus de toate mă impresionează în acest loc — continuă Teofan Venard — Sala martirilor. Aci mă duc zilnic și meditez, privind îndelung lăncile, săbiile, topoarele, lanțurile și celelalte obiecte de tortură, cu cari au fost chinuți și martirizați înaintașii noștri; mai privesc apoi breviarele și cărțile de meditații, cari i-au însoțit și călăuzit în opera misionară, cămășile și hainele rupte și pline de sânge — cari mărturisesc intuitiv prinosele de jertfă și iubire supremă, adusă de ei pe altarul de luptă al Domnului”.

După ce tânărul misionar e deplin format, e trimis pentru ultima dată la părinții, frații și prietenii satului său, pentru a-și lua ultimul adio dela acei ce i-au fost iubiții săi aici pe pământ — și de cari il desparte pen-

Note din Transnistria

Noemrie 1941. — Slujbă religioasă la Tiraspol. Nu-mi vine să cred că sunt pe stânga Nistrului și în fața unei biserici copleșită de slavi. Oamenii aceștia năvălesc spre slujba milei. Parcă ar cânta din depărtare clopotele din Invierea lui Tolstoi. Se întorc poate și prea devalma troicele corurilor ca pe un pod ondulat de curcubeu. Nici o larmă nu-i în cântecele lorperate. Vin cu colbul nopții pe ei, să crape zorile acestei uriașe dimineți. Vin ca pădurile. O muzică ciudată crește din întunec. Numai Ignățiu de Loyola ar putea pune ordine în religia asta îmbulzită. O evlavie în stare de mulțime, cu emoție în fluid ca la un meeting al păcii. Nu cred să mediteze nici unul singur; se roagă întrunit. În clipa asta și eu parcă sunt al lor, simt că mă duce fluviul. Ei te absorb. Într'o catedrală gotică te lupți singur. Omul-limită și omul-fluviu. În primul se petrec drame, fiindcă se chinuște cu liberul-arbitru; celalt se predă în val. Pascal spunea: „On mourra seul”. Aici: vom muri laolaltă... Așa parcă e mai comod, mai neclar și mai consolator. Aci îl pricep mai bine pe Berdiaev și pe Soloviev. Până la Sf. Toma suntem încă departe. Nu e bine să ne odihnim pe învierea asta. — Pe stradă curge un vânt rece de toamnă. Soldații Români întind onorul spre propria lor biserică. Căci ei au deschis ferestrele acestea spre cer. Sunt ofertele lor Rusiei...

Stau de câteva zile la librăria lui Cărăbaș din Tiraspol. Privesc uimit tinerii aceștia care vin în coloane nesfârșite și cer harta României. Un moldovean mă întreabă, ce-i tranșea asta neagră ce... Nu știu ce să-i răspund. Imi înot doar degetele tremurând prin Iza și Mara, prin Someș și Criș. Poate a înțeles ceva moldoveanul meu, fiindcă nu mai insistă. Copiii cer colinzi ca pe niște jucării

cu îngeri. De unde răsar atâția copii din orașul acesta parcă îmbătrânit? Cine nu a văzut-o pe Nyla cu ochii ei scâlțați în lichior de mentă, puțin ascunși sub pleoape ca sub o mansardă, cum se bucură ca o holdă blondă de grâu, privind vitrina cu cărți, fireturi și cruciulițe. Nyla, și-aș da toată vitrina asta...

Oamenii vechi, vechile mele cunoștințe parcă nu mă mai interesează aproape de loc. Sunt oameni intrați în ceață deocamdată, pe care abia îi zăresc. Mă dor deportații din Siberia, cei din zăpezile multe. Sașa dela Prefectura Dubăsari seamănă a ren de atâta stat prin Siberia. Are o șapcă de piele, mereu lăsată pe urechi. Când îi dau țigări rîde scofălcit, parcă frământându-se să-și aducă aminte de un fel mai natural de a rîde. Il văd ades cum stă nemișcat în fața Prefecturii, nu-i pasă dacă plouă sau dacă străbate frigul prin sumanul acela subțire și scurt. Dar Sașa nu mai poate dormi pe întunec. De aproape douăzeci de ani poartă o spaimă ce-l prinde noaptea ca pe un epileptic.

Îi dau niște lumânări de stearină; se uită, se uită la ele ca la fildeș și încearcă să-și deschidă ochii mai mari.

Când în Dubăsari se aprinde o lumânare sveltă în vreo casă oropsită și goală, doarme Sașa servitorul dela Prefectură, întors după aproape douăzeci de ani de prin subteranele cu zăpezi ale Siberiei...

Gara Tiraspol. Suntem mulți. Nici nu se poate mai mulți. Amurgul se apleacă sub ferestrele acestea mari, fără geamuri. Toți tăcem. Cineva aprinde o lumină palidă, care se prelinge pe fețele noastre ca o ceară topită. În fund, un bufet și două femei, cari întrerup parcă melancolia virilă a sălii. Unii își scapă fruntea pe un

tru totdeauna virtutea iubirii Domnului și sufletelor sale.

Ce moment solemn, și de necuprins în litere și grai pământesc! Un tată îmbătrânit și albit de griji și ani, o mamă gârbovită de furtunile vieții — privesc pentru ultima oară în această viață, la cel mai iubit și mai viteaz copil al lor. Lacrimile și sufletele misionarului, părinților, fraților, surorilor și prietenilor, se topește și identifică într'un singur sentiment de iubire și durere... Genunchii misionarului se pleacă pentru o ultimă binecuvântare, în fața tatălui copleșit de durere. Mama, frații, surorile, prietenii, îl privesc și-l îmbărbătează îndelung: ochii le sunt mari, deschiși și setoși, pentru a privi și contempla — pentru ultima oară — fiecare trăsătură cât de mică, a aceluia care e mândria casei lor: fiu, frate și prieten, pe care Domnul l-a ales și mărit cu cea mai mare glorie a sa, aceea de apostol, ambasador, preot, misionar și trimis al său... Pe fruntea lui, li-se pare că observă de pe acum coroana de lumină și glorie, coroana martirilor și eroilor, învingători ai trupului, lumii și diavolului...

Dar misionarul este viteaz! Glasul Domnului răsună puternic în inima lui. Se ridică și pleacă: iubirea lui Dumnezeu și sufletelor îi dă puterea, de a se rupe pentru totdeauna de legăturile puternice ale familiei, cari i-au luminat și încălzit visurile senine ale copilăriei.

În drumul său, ascultă clopotele satului — clopotele copilăriei sale, cari sună îndelung și plângător, voind par'că să vestească dealurilor, măgurilor, văilor și sufletelor, că cel mai iubit a lor — care era cel dintâi la rugăciunile, adorațiile și laudele Domnului, pleacă pe drumul fără de întoarcere.

Misionarul se mai oprește odată deasupra colinelor satului, își ia adio și dela clopotele copilăriei sale. Misionarul e poet și artist; în sufletul său se înalță și cresc cele mai înalte și mai armonioase sentimente de admirație și măreție față de opera Ziditorului semănată cu mână largă în jurul satului său. Privește dealurile, colinele, arborii — cerul satului său — părăiele, florile, cari, toate, par'că sunt coalizate pentru a-l reținea. Tuturora le adresează ultimul adio!

În sufletul său e întipărită adânc icoana satului, cu cei iubiți pe cari i-a lăsat, și locurile cari i-au încântat copilăria; acolo departe între neamurile păgâne, această icoană senină îi va servi spre mângâiere și odihnă în ceasurile de restriște și sbucium sufletesc...

Cavalerul lui Hristos se reîntoarce la seminarul din Paris, pentru a-și lua rămas bun dela profesorii, colegii mai tineri și dela casa care l-a format pentru eroism. După ce se reîntorc cu toții, la câteva zile, începe ceremonia supremei despărțiri. Tinerii misionari se adună împreună cu mulțimea ce umple

colț de masă. Poate se simt stele grele pe cer... Trenul trebuie să vină cândva. Nu ne întrebăm unde mergem. Nici nu știm. Venim din Europa; din toate țările Europei se află cineva în gara asta a Tiraspolului. Tăcem împreună, toți tăcem pentru același motiv. O tăcere permiabilă. Mă uit la francezul de alături, în ochii lui, ca într-o fântână. Suntem la fel. Poate nicidecum nu am fost atât de la fel. Eu sunt din Crișana, el desigur din Lorena. În fața noastră e Rusia. În fața tuturor.

Noaptea se lasă în blocuri de întunec. Deasupra sunt nori ca niște peșteri. Ca peștera Meziadului de lângă Beiuș. Prin noaptea asta trebuie să intre și trenul cu ochi de bufniță. Parcă mi-se încălcește prin păr un liliac din peștera Meziadului. Aproape am adormit când un acordeon ne sparge în țandări tăcerea noastră de sticlă, cu o tiroleză... Acum îndrăsnesc și eu să întreb pe soldatul de alături unde merge. Nu știe, dar la Rasdelnaia ne despărțim. Sună trist cuvântul acesta acum. Mai bine nu-l întrebam. Rasdelnaia!... Câte Rasdelnaia nu ne așteaptă...

*

Suntem în raionul Frunză. Am vrea să ajungem astăzi măcar la Vasilcău. Vântul aruncă perdele de zăpadă. Nici o urmă de drum. Mașina, mica noastră prințesă Stoewer, se luptă senină cu dunele albe. Nu se arată nici un sat și nici un om. Cred că am pierdut și direcția. La Pavlovca ne-a spus cineva să o luăm mereu „preamo”. Parcă ne sucește luna într'un uriaș amfiteatru de zăpadă. Târziu ne pomenim în fața unei râpi, ne întoarcem, ocolim și coborâm în Zahariievca. Oprim la Tamara Costiacova. Ea e plecată la „talcioacul” din Odesa, vre-o 80 de km. de aici, cu sania, să cumpere în deosebi ace de patefon. Raia, o fetiță brunetă cu ochii verzi, cu pâslele din sus de genunchi, taie lemne pentru foc. În timpul acesta ascultăm o placă ce ne poartă prin desișul melancolic al unui cor rusc. În placa asta sunt tristeți adu-

nate, tristeți plurale, tristeți de caravană neterminată...

A doua zi plecăm la Vasilcău, un sat curat moldovenesc, așezat într-o vale adâncă. Povestea lor nu o poate ști cine nu a ascultat pe moș Rotaru. Il văd și acum, și-l voi vedea mereu, înalt, făcut ca un maramureșan, cu plete și barbă de câlți, vorbind într'un surprinzător dialect ardelean.

Ce istorie sau drum necunoscut i-a vărsat de veacuri aci... În fața școlii tinerii fac un bal „mascarad” de 1 Ianuarie. Unul și-a pus pe față o mască de gaze, ca o nălucă de războiu în mijlocul unei sârbe, de care ne-am prins și noi ca într'o teribilă ciuleandă a lui Rebreanu... Nu-l întreba pe moșul de colo dece plânge când ne vede în vârtejul acesta, cum ne cuprindem brațele noastre cu ale tinerilor din Vasilcău...

Coriolan Gheție

Dumnezeu și Țară

*Ce să cred, să cânt,
cine-mi spune, oare?
— Dreptul Dumnezeu,
neamul meu cel mare.*

*Dumnezeu e'n veac
Domnul tuturor;
omului aici —
El e, aurora.*

*Neamul mi-e altar,
drum și veșnicie;
faptă, crez și vis —
Legea noastră, fie.*

*Să avem un gând,
unul fiecare: —
Dumnezeu de sus,
România Mare.*

Valeriu Bora

curtea și grădina seminarului, înaintea capelei Preacuratei Fecioare Mame, situată în grădina seminarului. Între arborii mari și frunzoși, mulțimea îngenunchiată ia parte la rugăciunile de adio — de plecare. Buzele și sufletele misionarilor și mulțimii rostesc pios și cucernic, rugăciunile Maicii Preacurate. Misionarii stau cu capul și umerii plecați, mărturisind în inima lor Maicii lor cerești, că sunt gata pentru jertfa supremă — sunt gata să primească pe umerii lor povara crucii — sunt gata pentru ca sabia călăului să isbească peste umerii lor tineri — încoronându-i cu gloria martiriului...

Rugăciunile se succed ordonat și cucernic: Regina Apostolilor, a confesorilor, a martirilor — roagă-te pentru noi... Inimile misionarilor încearcă fiorul și groaza pe care Isus le-a simțit în grădina Maslinilor înainte de drumul supremei jertfe. Dar cu același Isus se reculeg, ridică fruntea și rostesc împăcați: Părinte fie voia Ta.

Odată rugăciunile Preacuratei sfârșite, misionarii și mulțimea intră în capela seminarului. Tinerii misionari se așează coroană în jurul altarului cu fața spre mulțime. Superiorul le adresează ultimele cuvinte — ultimele sale sentimente de iubire și afecțiune față de acești copii al săi, pe cari Domnul i-a încredințat lui pentru a-i forma și trimite în via Sa. Le zugrăvește înaintea ochilor, scurt

și supranatural — drumul crucii — cu colțuroasele și neprevăzutele sale ascunzături care-i așteaptă. — La capătul crucii însă — îi așteaptă gloria și mărirea — Isus cu toți aleșii și sfinții săi.

E ultimul inel și ultima etapă, se începe calea crucii: hotărârea e fermă, definitivă și irevocabilă. Misionarii ascultă mișcați și transfigurați. Profesorii, colegii și mulțimea defilează înaintea lor, încet și cu pietate: îi îmbrățișează — le sărută picioarele, dorindu-le ro dă îmbelșugată în pământul înțelenit, unde picioarele lor vor purta lumina, viața și mântuirea Domnului.

Adeseori în mulțime iau parte la ceremonie un tată ori o mamă, sosiți din cine știe ce depărtări, pentru a mai contempla încă odată pe cel care e mândria vieții și coroana bătrânețelor lor. Dacă se apropie cu sfială de copilul lor, nu o fac pentru a-i face vreun reproș — ci pentru a se uni cu el în aceleași sentimente de credință și iubire față de Dumnezeu. Ca și mama Macabeilor, își închină și dăruiesc fiul lui Dumnezeu, convinși fiind că el este adevăratul Tată și Stăpân — și pentru el nici o jertfă nu este prea mare; iar pentru familia creștină nici o bucurie mai curată decât gloria de-a jertfi un copil lui Dumnezeu.

— „Am avut fericirea să iau parte

Cetind cărțile nouă

EMIL CIORAN: Schimbarea la față a României. Ediția II. Vremea, 1941. Volumul de 282 pagin.

O carte cuprinzătoare de multe idei, fie că le admii, fie că nu-ți vine să te solidarizezi cu ele. Pe ici pe colo, afirmații prea îndrăznețe, hazardate. Alteori contraziceri, negații. Multe exagerări evidente, probabil ca înfloriri de stil, pentru a scoate cu atât mai plastic în evidență ideile. — Scrierea e din categoria acelor, cari te fac să cugeți asupra destinului popoarelor și națiunilor, a culturilor mici și culturilor mari.

În capitolul I („Tragedia culturilor mici”) ni-se spune că cele câteva milenii de istorie ne obligă la o viziune macroscopică și la o selecțiune implacabilă a desfășurărilor omenești. Viziunea macroscopică a istoriei te face contemporan tuturor momentelor esențiale.

Istoria se desfășoară prin dinamismul culturilor mari.

Existând puține culturi mari, numărul fenomenelor istorice este fatal limitat, provenind din Egipt, Grecia, Roma, Franța, Germania, Anglia, Rusia, Japonia. (La acestea eu aş mai adăoga pe U. S. A.).

Orice mare cultură este atinsă de grația pământescă.

Cele mici își răcoresc sterilitatea la umbra celor mari. Caracteristica lor este labilitatea.

Ascensiunea culturilor dă impresia de creație din nimic. Germenele demiurgic nu este însă în toate egal de fecund.

Un tonic născut în organismul unui popor este mesianismul, care explică — între altele, miracolul existenței iudaice. — El este tragic și profetic. Negația lui este utilitarismul. Anglia este un exemplu de cum nu trebuie să fie o cultură.

Culturile mari au un destin monumental și un destin minor cele mici. Destin intermediar are de exemplu Spania, unde a triumfat spiritul subiectiv. Oamenii nu pot voi decât ceea ce sunt în germene.

Într'o zi la o asemenea ceremonie, povestește marele ziarist catolic L. Veullot. Parisul era în plin carnaval. Nu departe de poarta misionarilor, mulțimea superficială se îmbulzea ghiontindu-se la poarta unui local public. În timp ce trăsurile și mulțimea gălăgioasă își amestecau glasurile stridente la ospățul plăcerilor deșarte, șapte misionari stăteau în capela seminarului, gata de plecare. Țipetele din stradă ajungeau până în capelă, când, îngenunchiat și plin de venerație, am trecut și eu în rândul mulțimii din capelă, pentru a săruta picioarele acelor eroi, pe cari noroiul devenea o piatră mai strălucitoare și mai nestemată decât diamantul...

— „Deodată — continuă el — din mijlocul mulțimii se ridică un moșneag, gârbovit și albit de mulțimea anilor și suferințelor, înaintea încet spre misionari, însoțit și sprijinit de unul din directorii seminarului. O emoție paralizantă pătrunse în masele mulțimilor din capelă: inimile tuturor tresăriră cuprinse de îngrijorare și respect: însuși corul își slăbi accentele și la un moment dat rămase amuțit...

Moșneagul înainta încet. Sosit la altar, sărută pe rând picioarele celor patru misionari. Al cincilea printr'o mișcare instinctivă întinsă mâinile, ca pentru a-l împiedeca să îngenuncheze înaintea lui. Dar

Intre culturile mari se nasc conflicte ireductibile, cari le duc la prăbușire.

Iată câteva afirmații paradoxale:

— Fără glorie, istoria nu este decât biologie.

Nu există altă salvare pentru culturile mici decât eșirea din ele inele, din blăstămătură existenței lor.

Apogeul unei națiuni presupune infinite crime.

Toată viața noastră de un secol încoace nu este decât procesul prin care ne-am luminat că timp de 1000 ani n'am făcut nimic, decât am vegetat (280—1200) Comparația cu ce s'a îndeplinit în alte părți, ne-a revelat neantul trecutului propriu și inexistența culturii noastre.

Iată și câteva afirmații, cari demonstrează că viața noastră este ceva mai simplu decât filosofie complicată și anume un proces de expiere:

— Marile națiuni trăesc și se distrug doar pentru a-și gusta propriile lor puteri.

— Apogeul unei națiuni presupune infinite crime. Amănuntele loviturilor în istorie oferă imagini de apocalips.

Spectacolul ascensiunii și prăbușirii culturilor mari nu te face decât cinic.

Toate încercările de explicație filosofică a faptelor istorice mai de grabă se pot clarifica prin următorul pasagiu, devenit celebru, al lui Vladimir Soloviev: „Națiunile nu sunt ceea ce cred ele că sunt, ci ceea ce getă Dumnezeu despre ele în eternitate”.

D. Cioran nu se prea împacă cu concluzia aceasta. Totuși trebuie să o admitem cu observarea, că omul fiind mult mai răsvrătit și mai păcătos de cum credem în genere, destinul lui nu poate fi decât un proces de expiere. În consecință, popoarele mici vegetează în umbra celor mari. Iar cele mari se devorează reciproc, până le va veni mintea în cap și calmul în picioare, ca să trăiască în pace după voia lui Dumnezeu.

*

Ar trebui să redau pe două coloane paralele textul din autor și observările mele, ca să nu se facă confuzie. Din motive tehnice,

voi introduce observările mele cu trei puncte, ca să se deosebească pe cât posibil de textul autorului. Numărul începător e numărul paginei din carte.

49. — Cultura românească este o cultură adamistică, fiindcă tot ce se naște în ea n'are precedent.

Adamismul poate paraliza numai sufletele slabe, fără elan profetic, fără instinct combativ și voință de afirmare personală... Este revoltător de a rămânea înmărmuriți în fața lui... Naționalismul românesc de până acum n'a fost pozitiv, ci patriotism, adevărat sentimentalism, fără orientare dinamică, fără mesianism, fără voință de realizare.

50. — Istoria este o explicație, dar nu o scuză.

53. — Cine n'a disperat de destinul României niciodată, acela n'a înțeles nimic din complexitatea acestei probleme și acela nu va fi angajat nicidecum profetic în destinul acestei țări.

53. — Există neamuri osândite și ratări fatale, decadente precece și anonimate ineviabile. — Ratarea se exprimă în satisfacerea cu un rol mediocru. — O națiune își legitimează existența prin lupta pentru o idee istorică. Acesta e mesianismul. — Spaniolii de exemplu, n'au creat o idee spaniolă. Dela Sf. Teresa până la Unamuno ei au desfășurat și s'au consumat în pasiuni individuale.

55. — Un neam care n'are o misiune, nu numai că nu merită să trăiască, dar n'are absolut nici un sens.

Aceste și altele ar fi afirmații juste, foarte la locul lor.

Dar remarcă altele, paradoxale, exagerate, hazardate.

50. — Pentru ca un neam să-și deschidă drum în lume, toate mijloacele sunt justificate. Toate triumfurile sunt morale.

...Numai cât: toate triumfurile imorale, criminale, bestiale, au fost de scurtă durată. S'au prăbușit în neant. Ce s'a ales din triumfurile Hunilor, Tătarilor, Turcilor?

D. Cioran continuă:

55. — Miturile unei națiuni sunt adevărurile ei vitale. Aceste pot să nu corespundă

adevărului: faptul n'are nici o importanță... O națiune caută adevărul? O națiune caută puterea!

Autorul ne mai spune:

57. — Oamenii în cari nu arde conștiința unei misiuni, ar trebui suprimați.

...Dacă am lua în serios fraza aceasta, iar nu ca o înflorire de stil, toată specia umană ar trebui suprimată, pentru că — cu puține excepții —

Mai bine nimerește țăranul, care oftează de multe ori, când e obosit de lucru și de necazuri: „E grea viața asta. Dar poate că trebuie să ne luăm pedeapsa!” Misiunea generală a omenirii, după cugetarea simplă a muritorilor, este expierea.

„Dacă înțelegciunea seculară — continuă autorul la pag. 75 — care spune că istoria nu face salturi, ar avea dreptate, atunci ar trebui să ne sinucidem cu toții pe loc. Dar instinctul, pasiunea și elanul nostru profetic dela toți pot să învețe ceva, numai dela înțelepți nu. Existența noastră nu poate primi un sens decât dela un salt, un salt definitiv și esențial”.

...Numai să nu fie un salt mortal, ca al Poloniei în 1939, al Franței în 1941, al Jugoslaviei în 1941, etc.

Chiar spectacolul dramatic oferit de marile națiuni este descurajant pentru oricine. Atunci, de ce să-l dorim noi ca o misiune? Nu ar fi asta o deșertăciune a deșertăciunilor?”

Insuși d. Cioran, după multe considerații într'un sens și altut, ajunge la singura explicație admisibilă: „Poate că toată istoria nu este decât o tragedie gratuită!”

Adevărat! Atunci de ce râvna de dominație? Și ce să dominezi?

Toate încercările de dominație au fost efemere și himere, visuri trecătoare, deșertăciuni, alergări după vânt! Sfârșitul tuturor a fost prăbușirea, dovedind toate că nimic nu e durabil (în ele) decât procesul de expiere al indivizilor, popoarelor, națiunilor mici ca și al celor mari, al culturilor mici, ca și al celor mari.

Intregă istoria, falsificată și nefalsificată,

moșneagul ingenuchie, așternându-se cu toată greutatea anilor la picioarele tânărului misionar, apăsându-și buzele pe picioarele acestuia. Un suspin se ridică din pieptul moșneagului. Suspin adânc și dureros — suspin care pătrunse și s'gudui întreagă asistența. Tânărul misionar pâlă, și-și ridică ochii spre cer...

Erau Tatăl și fiul...! Moșneagul, ca un al doilea Avram își jertfea Domnului al doilea copil: primul plecase demult în câmpurile misionare, și moșneagului nu-i mai rămânea nici unul...

Fiul îi ajută să se ridice — și-l îmbrățișă îndelung. Sărută apoi picioarele celor doi misionari — și reveni la locul său...

Corul oprit sub puterea emoționantelor clipe petrecute, își reveni — continuând cântecul tradițional:

Iată ziua chemată de vocile voastre,
Plecați crainici ai buneii vestiri!
Nimic să nu'nlătuie zelul vostru,
Plecați prietini ai sfintei iubiri...

Voi sunteți buni! Picioarele voastre
Le sărutăm cu sfântă pornire...
Voi sunteți numiți fericiți,
Pe calea ce duce la vecinica iubire...

Plecați prieteni crainici ai păcii
Spre acele pământuri din zarea'ndepărtată,
Căci Domnul Vă cheamă la muncă și jertfă
Adio prieteni! Adio, pentru această viață...

Câte-o dată în această mulțime înfiorată și transfigurată în acordurile de slavă ale credinței și iubirii creștine, se amestecă și persoane ilustre prin numele și geniul lor, ca acel poet convertit François Coppée, care zguduit de grație la o asemenea serbare, se aruncă la picioarele tinerilor misionari, rugându-i pe acești „cavaleri rățăcitori ai credinței”, cum îi numea el, să-l cuprindă și pe el în rugăciunile și jertfele lor...

Încă o zi, două, și misionarul plutește în largul mării, purtând în suflet amintirea bogatelor impresii, culese cu ocazia ceremoniilor despărțirii. Plutind în largul mării mai privește odată litoralul ce dispare la orizont — cu vârfurile arborilor înalți, ultima imagine a patriei sale, — după care — se resemnează și unește cu voința Domnului în numele căruia pleacă. În adâncul sufletului aude chemarea sufletelor, ce-l cheamă și așteaptă, și de cari abia îl mai despart câteva zile...

După câteva săptămâni de călătorie cu vaporul, în aurora unei dimineți, o dungă cenușie se profilează ușor la orizont: e pământul binecuvântat ce-l așteaptă pe tânărul misionar, e locul predestinat de unde se va îndrepta spre sufletele ce-l așteaptă pentru a-le călăuzi spre Dumnezeu.

— Salut, strigă el, pământ binecuvântat!

— Salut vie a Tatălui ceresc, acoperită de spini și polomidă, pe care mâna mea slabă dorește să-o smulgă.

— Salut câmp de bătălie unde va trebui să lupt împotriva principelui întunerecului. Vă salut pe voi — îngeri păzitori ai acestor ținuturi! Te salut sfântă Biserică catolică — mama sufletelor răscumperate, care mă aștepti să-ți vestesc legile și poruncile mântuirii! Salut și vouă misionari martiri, cari înaintea mea ați fecundat acest pământ arid cu munca, truda și sângele nostru!

A doua zi misionarul privește cum dispare la orizont, înghițită de nemărginirea mării, — corabia ce l-a adus — pentru el, o ultimă prelungire a țării sale...

Iată cum se formează un misionar. În rugăciune și jertfă, în știință și pietate. Mai presus de orice înțelepciune, — știința crucii — e aceea în care excelează — care pentru mulți dintre noi e o abstracție teoretică, și nici decum crucea care restignește...

Luna Octomvrie 1942.

Luna eroilor misionari!

Biserica ne cheamă și pe noi, alături de acești fii iubii ai săi. Să ne înfrățim cu ei: cu rugăciunile, jertfa și idea-

adevărată sau legendară, e o oglindă a acestui proces de expiere.

Gavril Todica

N. B. Precum vedeți, în notițele acestea fragmentare mă voiu ținea strict de schema ideilor cuprinse în fiecare capitol, însoțindu-le cu mici observații din partea mea. În urma tuturor, mi-ar plăcea să le pot rezuma într-o sinteză generală, conformă cu concepția mea despre destinul speciei umane (expierea). La concepția aceasta îmi oferă eselen material cartea d-lui Cioran, fapt la care d-sa de sigur nu se aștepta.

Tragedia intelectualilor noștri. Nu avem o clasă cultă, ci, aproape, o pseudo-clasă cultă. Ceeace avem, se poate numi o clasă instruită, civilizată, — (civilizația și cultura nu este același lucru: — cultura este untul; civilizația, zărul inimei și minții) trecută prin școli, pentru a ocupa anumite funcțiuni renumeratorii, de ordin aproape exclusivist material, în viața Statului sau a Națiunii.

Intelectualii noștri nu au viziunea propriei lor existențe, nici în cadrul *complet* al Națiunii, și nici pe al acesteia în cadrul universal. Intelectualul român s'a mărginit, fiindcă numai atât a putut să înțeleagă, la o activitate politică în cadrele vreunui partid politic, punând accentul pe unica problemă: — politică și interes material, — aceste două, adunate, dădeau glasura de interes moral, pentru destinele neamului. Dacă organizațiile politice ar fi fost în locul întâi organizații de ordin cultural, toate problemele politice cu anexele lor, s'ar fi realizat complectamente fără țigăni și dezastre, în ce ne privea pe noi cel puțin, adică Națiunea. Acestea lucruri nu puteau fi, întru cât intelectualul român, nefiind un factor cultural creator și dinamic, și-a fixat existența, aspirațiile și rosturile existenței sale în cadru politic, în acel climat, în care cultura cu anexele sale, apriori era pusă la index, după ușă, deoparte, a preocupărilor.

Dacă am avut în conducerea treburilor țării bărbați politici de factură universală, într'adevăr creatori de destine splendide, aceștia au fost în aceiaș măsură, dacă nu mai mult, oameni de o vastă cultură.

Aceasta este una dintre fundamentalele cauze, cari ne-au adus la starea lucrurilor știute, Țara și Neamul.

Dacă, spre a întocmi o statistică, am cotrobăi prin sertarele intelectualilor noștri, am vedea că, poate prea puțini, sunt aceia cari, ar avea vre-o bibliotecă; ar fi

lul lor. Să nu precupețim obolul nostru. Oricât ar fi de generos și bogat, este atât de mic, comparativ cu iubirea și jertfa lor — și totuș rodnic și mănos în opera și jertfa lor.

Să fim apostolii operei misionare în cursul acestei luni. Preoții — confrății misionarilor să ne chemăm fiii, zi de zi, în jurul altarelor. În bilanțul jertfelor parohiale și școlare să figureze, alături de obolul material — ce trebuie să fie o adeăvărată jertfă, și nu o ficțiune simbolică — să figureze zic, liturghiile — cuminecările sacramentale și spirituale, rozarele, paraclisele, ajunuri — posturi etc.

Să fim vrednici de marea jertfă a lui Hristos, de jertfa eroilor misionari...

Pr. Vasile Lupu

abonați la vre-o revistă, și ar fi sprijinind cultura poporului, artel, știința și literile.

Intelectualului român, nu i-a fost bucatura: CULTURA!... Valeriu Bora

Știri mărunte

Redacționale. Sâmbăta trecută „Unirea” n'a apărut. A fost suspendată pe 7 zile, prin decizia Nr. 40 din 30 Sept. c. a Biroului Cenzurii Blaj, decizie răzimată pe ordinul Nr. 1039 din 25 Sept. al Ministerului Propagandei. Cauza: articolul „Nedreptăți jignitoare”, publicat în numărul din 25 Iulie. Pentru același articol, „Unirea” fusese suspendată odată în August; atunci s'a revenit asupra dispoziției. — Să sperăm că acum s'a încheiat definitiv acest capitol dureros și că în viitor nu se vor deschide altele. Din parte-ne vom face în acest scop tot ce este cu putință, tot ce se împacă cu misiunea de gazetari români și creștini uniți, la care ne-am angajat...

Sărbătorirea pâr. Ion Agârbiceanu. D'n prilejul împlinirii alor 60 ani de viață, Pâr. Ion Agârbiceanu a fost sărbătorit, la Sibiu, refugiului său vremelnic, într'un chip vrednic de marea dăruire ce l-a dat el neamului în cele vreo 80 de volume câte a scris până acum. Inițiativa a avut-o Societatea Scriitorilor Ardeleni. S'a alăturat Biserica, Academia, Astra, Agru, ziariștii. Duminică, 4 Oct., în sala mare a prefecturii, plină de lume aleasă, reprezentanții tuturor acestor instituții au omagiat opera marelui nostru scriitor, dorindu-i dela Domnul ani mulți și tot atât de rodnici ca cei din trecut. În acest sens au vorbit dnii: Dr. Victor Papilian în numele Academiei, Grigore Popa în numele ziaristilor ardeleni, pâr. Iuliu Maior în numele Capitulului din Blaj, Marius Peculea pentru Agru, prof. Boitoș pentru „Astra”, prof. Roth în numele Germanilor din România. Tuturor le-a răspuns sărbătoritul. — Mai mulți scriitori tineri au cilit apoi bucăți din operele lor. — Seara s'a dat un banchet, la care au vorbit dnii Dr. V. Papilian, Dr. E. Dăianu și Dr. I. Lupaș, cărora le-a răspuns pâr. I. Agârbiceanu.

Personale. Ven. Ordinariat al eparhiei de Nord a făcut mai nou următoarele numiri: pr. *Pompeiu Marica* din Glod, la Motiș; pr. *Florian Sabou* din Noșig, la Tămășești; pr. nouhirotonit *Ioan Gh. Ivanciuc* la Glod.

Episcop demisionat. Nr. 225 din acest an al „Monitorului Oficial” aduce Decretul prin care se primește, pe data de 1 Noemvrie 1942, demisiunea din funcțiune a Preasf. *Gherontie Nicolau*, episcop al eparhiei române ortodoxe a Constanței. Amănunte în ce privește motivele acestei demisii nu se spun.

Locale. Mâne, Duminică săptămânii IV după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Dr. Gavril Pop*, profesor de teologie, iar Duminică ce-i urmează va predica pâr. *Dr. Eugen Popa*, profesor de teologie.

— În ziua de 24 Septemvrie a avut loc la Prefectura Județului Târnava-Mică, o consfătuire cu șefii autorităților locale, în vederea construirii unui *palat administrativ* în Blaj, precum și a modalităților de finanțare a construcției. Pentru începerea acțiunii s'a cerut aprobarea Ministerului și sprijinul material. Deasemenea s'a cerut să se delege un arhitect al Ministerului, care să stabilească locul pe care urmează a se construi edificiul.

Două sute de savanți la Sf. Părinte. Vineri, în 2 Octomvrie c., Vicarul Domnului a primit în audiență 200 de savanți car au luat parte la congresul italian pentru înaintarea științei. Cu acest prilej Sf. Părinte a rostit o strălucită cuvântare ocazională, declarând că se simte fericit într'o adunare de savanți, deoarece Papa e depozitarul științei divine pe care dator este s'o răspândească în lume. A mai precizat apoi (după cum încreștează agenția „Rador”) că „savanții, cari cercetează cu răbdare secretele naturii, se înalță, deși pe o cale diferită, către acelaș scop superior, care este puterea creatoare a lui Dumnezeu. Misiunea savantului este dublă: dela știința divină, el coboară la știința omenească, iar dela științele experimentale, el se urcă spre știința divină, care unifică gândirea umană”.

Franța și prizonierii de războiu. La Paris s'a constituit o asociație cu scopul de a se îngriji de prizonierii de războiu. La apelul acesteia catolicii francezi s'au arătat foarte generoși, putându-

se astfel expedia 2500 altare cu toate celea de lipsă pentru serviciile divine, 450.000 cărți de rugăciuni anume pentru prizonieri, 185.000 evanghelii și peste 110.000 publicații religioase și morale. Asociația s'a îngrijit apoi în mod special de prizonierii răniți și a expediat nenumărate pachete acelor care îndură jugul greu al streinului.

Pelerinaj la Kevelaer. Actuala stare de lucruri n'a scăzut pietatea catolicilor germani față de Maica Sfântă. Duminică, în 23 August c., mii și mii de pelerini, bărbați și femei, au alergat să se închine cu evlavie la Kevelaer (pe Rhinul de jos), unde se află un celebru sanctuar al Preacuratei al cărui tricentenar tocmai anul acesta se prăznuiește.

Sinagogă transformată în muzeu. După cum e informată *Central European Press* din Praga, în târgușorul Louny din Boemia s'a început transformarea unei sinagogi în muzeu. Colecțiile Muzeului Comunal din numita localitate vor fi deacum așezate, pe cum se spune, în încăperi mai reprezentative și mai încăpătoare.

† **Pr. Laurențiu Bran**, fost paroh și protopop onorar la Biușa (eparhia de Nord) s'a stins din viață în 21 August c., în anul 76 al vieții și 49 al preoției sale. — Fie-i partea cu dreptii!

CARTI & REVISTE

P. DUMITRU LUCACIU: *Purgatorul* în doctrina catolică și cea orientală disidentă. Blaj. 1942. Pagini: 36 (Format 80 mare). Prețul: 25 Lei.

Fără patimă și fără prejudeții, pâr. Lucaciu lumurește în această lucrare a sa o problemă teologică în jurul căreia s'a scris și s'a vorbit mult până acum. Bine documentat în tot ce susține, autorul arată că dacă n'ar fi la mijloc ignoranță și reacredință, întreaga lumea creștină ce mărturisește articolele de credință privitoare la viața viitoare ar primi fără îndoială doctrina catolică despre purgator.

IOAN VULTUR: *Biserica și progresul intelectual.* Blaj, Tip. „Lumina”. 1942. Pagini 47. Prețul: ?

Părintele profesor Ioan Vultur dela Blaj scrie o broșură apologetică. Mulți afirmă că Biserica nu e factor cultural, că favorizează ignoranța. Spre a combate aceste afirmațiuni gratuite și total eronate, Pâr. Ioan Vultur adună o serie de date importante. Sunt folosite și celor cari se ocupă și celor cari nu se ocupă cu știința sacră. Pe baza lucrărilor masive despre rolul cultural al Bisericii (Gibier, Guiraud, G. Kurth etc.), ne arată că Biserica a creat învățământul popular, învățământul secundar, Universitățile. A dat lumii figuri nemuritoare de literați, filozofi, oameni de știință. Citind broșura bogată în date, ajungi la concluzia că în general cultura s'a născut din cult. (ien).

ROMULUS FABIAN: *Carte din Pustă* Poesii. Timișoara. 1942. Pagini: 86. Prețul: 150 Lei.

Preotul-poet bănățean, pâr. R. Fabian, dăruiește acum scrisul românesc cu al treilea volum de poezii. (Celelalte două: „Din Țara cu bobi de aur” și „Drumuri cu lună”). Simțire delicată, prinsă în haină de vers îngrijit, face plăcere cetitorului. — Și ca execuție tehnică, lucrarea aceasta, cu gravuri de Sida Ieneș merită toată lauda.

N. BATZARIA: *Pentru răniții noștri.* (Ed. „Ramuri”). Pagini: 83.

Această mică „Antologie a războiului nostru”, îngrijită de cunoscutul scriitor N. Batzaria, cuprinde bucăți alese (proză și poezie) semnate de Ilariu Dobridor, Leonte Dumitrescu, Victor Ion Popa, Al. Cerna Rădulescu, N. Batzaria și alții. — E un dar frumos și binevenit al Casei de Economie și Cecuri Postale.

P. IOSIF TĂLMĂCEL: *De ce injuri?* (O vorbă la ureche). Săbăoani. 1942. Pagini: 20. Prețul: 5 Lei.

Cărțuie scrisă pentru toți, și care ar fi bine să fie citită de toți. Autorul vrea să fie, de folos cetitorilor săi, nu să le gâdile curiozitatea și e de crezut că va și face mult bine.

Almanah C. E. C. 1942. București. 1942. Pagini: 144. Prețul: ?

Mai rar un almanah întocmit cu atâta grijă și pricepere. Dela început și până la sfârșit totul e bine potrivit: poezii, chipuri, scurte bucăți literare, încreștări de natură istorică, sfaturi practice, informații interesante, glume, ș. a. Face să fie cumpărat chiar și acum, în a doua jumătate a anului, pentru a fi răsfoit în clipe de răgaz.